

MARIA GÓRALÓWNA — CZŁOWIEK NIEPRZECIĘTNEGO FORMATU

11 maja 1995 roku zmarła doc. dr hab. n. med. **Maria Góralówna** — wspaniały człowiek, rzetelny naukowiec, wybitny specjalista z zakresu audiologii i otolaryngologii dziecięcej. Życie swoje poświęciła w szczególności dzieciom z uszkodzonym narządem słuchu, służąc im swoją wszechstronną wiedzą i doświadczeniem. Wielkie zasługi wniosła dla rozwoju myśli surdologicznej w naszym kraju.

Maria Góralówna urodziła się 10 stycznia 1919 roku w Tarnowie. Gimnazjum ukończyła w Poznaniu i w 1936 r. rozpoczęła studia na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Poznańskiego. Po przerwie spowodowanej wojną kontynuowała naukę, uzyskując dyplom lekarza w 1949 r. Początkowo pracowała w Klinice Laryngologii w Poznaniu, kierowanej przez prof. Aleksandra Zakrzewskiego. Później przeniosła się do Kliniki Pediatricznej w Warszawie, kierowanej przez prof. Mieczysława Michałowicza.

Pogłębiała swoją wiedzę i doskonaliła umiejętności praktyczne w klinikach krajowych i zagranicznych: w Warszawie, Krakowie, Bydgoszczy, Sztokholmie, Göteborgu, Groningen, Londynie i Liverpoolu. Poznanie licznych placówek zagranicznych zajmujących się diagnozą i terapią osób z zaburzonym słuchem pogłębiło jej zainteresowanie tymi problemami.

Tytuł specjalisty laryngologa I stopnia uzyskała w 1953 r., a w 1957 — II stopnia. Natomiast w 1959 r. ukończyła również specjalizację II stopnia z zakresu laryngologii dziecięcej. Jej dorobek naukowy zaowocował w 1965 r. pracą doktorską pt. *Ocena słuchu u dzieci po przebytej chorobie hemolitycznej u noworodków*. Dalsze osiągnięcia naukowe to rozprawa habilitacyjna pt. *Poradnictwo drogą przekazu korespondencyjnego jako element w rehabilitacji dziecka niesłyszącego*, za którą w 1973 r. uzyskała stopień naukowy doktora habilitowanego. Swoje zainteresowania naukowe kontynuowała w dalszej pracy, dzieląc się swymi osiągnięciami w licznie publikowanych artykułach, głosząc referaty i zabierając głos w dys-

kusjach na sympozjach i konferencjach. Wiedzę swoją przekazywała również studentom jako nauczyciel akademicki.

Była współtwórcą programu specjalizacyjnego w laryngologii dziecięcej i członkiem Komisji Egzaminacyjnej. Była także członkiem Zarządu Sekcji Otolaryngologii Dziecięcej Polskiego Towarzystwa Otolaryngologicznego, organizatorem wielu zjazdów laryngologii dziecięcej z udziałem gości zagranicznych, redaktorem pamiętników zjazdowych, członkiem w Redakcji: „Otolaryngologii Polskiej”, „Audiofonologii” i „Świata Ciszy”, ekspertem w Redakcji „International Journal of Pediatric Otorhinolaryngology”, członkiem Zarządu Polskiego Komitetu Audiofonologii. Brała udział w pracach Komisji Ministerstwa Oświaty i Wychowania na temat programów nauczania w szkołach specjalnych.

Swoją wiedzę wdrażała w codzienną pracę lekarza, stając się wybitnym lekarzem laryngologiem i audiologiem. W 1959 r. wygrała konkurs i objęła kierownictwo nowo utworzonego Oddziału Laryngologicznego w Szpitalu Wojewódzkim (obecnie im. Bogdanowicza) w Warszawie przy ul. Niekłańskiej. Od 1960 r. organizowała kursy dla lekarzy, a także dla rodziców dzieci z uszkodzonym narządem słuchu. W latach 1965-1977 była konsultantem laryngologiem w Miejskim Szpitalu Zakaźnym im. Dzieci Warszawy w Warszawie. Od 1981 r. prowadziła wykłady dla studentów surdopedagogiki Wyższej Szkoły Pedagogiki Specjalnej w Warszawie. Od 1983 r. — jako pracownik etatowy tej uczelni — prowadziła również seminarium magisterskie, które zaowocowało licznymi interesującymi pracami magisterskimi z zakresu rewalidacji osób z zaburzonym słuchem.

W 1989 r. zorganizowała w Szpitalu przy ul. Niekłańskiej, we współpracy ze Społeczną Fundacją Solidarności, Krajowy Ośrodek Audiologiczny, który podjął m.in. działania zmierzające do wczesnego wykrywania i diagnozowania słuchu u dzieci oraz wczesnej terapii słuchowej. Placówka ta służyła dzieciom z całej Polski i wprowadzała model wczesnej opieki nad dzieckiem z zaburzonym słuchem i jego rodziną. Dzisiaj już wyraźnie są widoczne rezultaty tej wspaniałej inicjatywy.

We wrześniu 1993 r. wraz ze swoim zespołem przeniosła się do utworzonego przez prof. Henryka Skarżyńskiego Ośrodka Diagnostyczno-Leczniczno-Rehabilitacyjnego dla Osób Niesłyszących i Niedosłyszących „Cochlear Center” przy ul. Grójeckiej 19/25 w Warszawie. Tu kontynuowane były i rozszerzane inicjatywy podjęte w Krajowym Ośrodku Audiologicznym. W Ośrodku „Cochlear Center” mogła w pełni wykorzystywać swój potencjał wiedzy i doświadczenia, przekazując go pacjentom oraz kształcącemu się personelowi. Było to bardzo potrzebne w rozwiązywaniu kwestii związanych z rehabilitacją osób z implantami ślimakowymi. Problem rehabilitacji był Pani Docent szczególnie bliski i czyniła wszystko, by zespół, w którym pracowała, mógł podołać temu ważnemu zadaniu.

Zostawiła po sobie liczne publikacje, jest bowiem autorką ponad 200 prac. Bardzo cenne są jej pozycje książkowe, wśród których wymienić należy: *Dziecko niesłyszące w rodzinie* (współautor — Anna Domańska, Warszawa 1966); *Dziecko z trwałym kalectwem słuchu* (Warszawa 1970); *Rehabilitacja małych dzieci z wadą słuchu* (współautor — Bożena Hołyńska, Warszawa 1984; 1994); *Potrzeby wychowawcze małego dziecka. Poradnik dla rodziców* (Warszawa 1985); *Listy do rodziców dzieci z wadami słuchu* (współautor — Teresa Siwecka, Warszawa).

Znajomość języków obcych — niemieckiego, francuskiego, angielskiego — umożliwia jej śledzenie najnowszych osiągnięć w zakresie leczenia i rehabilitacji

osób z uszkodzonym narządem słuchu. Niektóre tłumaczenia książek i artykułów wydawane były drukiem, np. bardzo potrzebna rodzicom adaptacja amerykańskiego poradnika *Listy o wychowaniu dziecka głuchego. Poradnik dla rodziców* (Warszawa 1982), inne jako materiały drukowane przez Polski Związek Głuchych do użytku wewnętrznego. Nie opublikowane prace chętnie udostępniała osobom współpracującym z nią oraz interesującym się tą problematyką.

Uczestniczyła w licznych zjazdach naukowych organizowanych przez otolaryngologów, logopedów, pedagogów, zawsze biorąc aktywny udział poprzez głoszenie referatów i zabieranie głosu w dyskusji. Posiadała wiedzę interdyscyplinarną, dlatego też potrafiła postrzegać problemy osób z zaburzonym słuchem w różnych wymiarach — medycznym, psychologicznym, pedagogicznym, logopedycznym.

Ogromnie szkoda, że od nas odeszła, będąc tak bardzo potrzebną. Z pewnością pozostanie w sercach i umysłach wielu ludzi, którzy doznali jej mądrości i dobroci.

Zdzisław M. Kurkowski
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
Lublin